

Anayasa Mahkemesi'nin Tıbbi Müdahalelerden Kaynaklanan Hak İhlali İddialarına Yaklaşımı: Bireysel Başvurular Bağlamında Bir Değerlendirme

Fatih BİRTEK

Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı,
Kayseri/ TÜRKİYE
fatihbirtek@hotmail.com

Özet

Tıbbi uygulamanın, tıbbi standartlara uygun olarak yapılmaması halinde, kişilerin yaşam ve beden dokunulmazlığı haklarının ihlal edilmesi ve ihlallerden de maddi ve manevi zararlarının ortaya çıkması muhtemeldir. Tıbbi müdahale sonrasında ortaya çıkan maddi ve manevi zararlara karşı, mağdurun veya tıbbi müdahale nedeniyle zarar gören diğer kişilerin, adli ve idari yargı süreçlerinin sonunda –mağduriyetlerinin/ hak ihlallerinin giderilmemesi halinde- Anayasa Mahkemesi önünde bireysel başvuru hakkı bulunmaktadır.

Anayasa Mahkemesi'nin bireysel başvurular hakkındaki inceleme ve değerlendirmesi, olağan kanun yolunda gözetilecek hususlar dışında yer alan ve AİHS ve Anayasa'da koruma altında alınan haklardan herhangi birisinin ihlal edilip edilmediğinin tespitinden ibarettir. Bir hak ihlali iddiasının Anayasa Mahkemesi önünde ileri sürülebilmesi ve Anayasa Mahkemesi'nin bu ihlal iddiası hakkında karar verilebilmesi için, iddianın öncelikle derece mahkemeleri (birinci ve ikinci derece mahkemeleri ile hukuk derece mahkemesi) önünde ileri sürülmesi gerekmektedir. Hak ihlali iddiasının ilk kez Anayasa Mahkemesi önünde ileri sürülmesi halinde, bu iddianın bireysel başvuru yolunda esastan incelenerek karara bağlanabilmesi/ hak ihlalinin tespiti mümkün değildir.

Bireysel başvuru yolunun fiilen bir iç hukuk yolu olarak işlerlik kazandığı 2012 yılından bu yana, tıbbi uygulama hatalarından kaynaklanan hak ihlali iddiaları bakımından Anayasa Mahkemesi tarafından verilen kararların, hak ihlali iddiaları bakımından temel hak ve hürriyetlerin korunması yönünden “*tatmin edici*” bir koruma sağladığını söyleyebilmek mümkün değildir.

Bu çalışmada, Anayasa Mahkemesi'nin tıbbi uygulamadan kaynaklı hak ihlali iddiaları konusundaki kararları sistematik bir biçimde ele alınacak ve Anayasa Mahkemesi'nin ihlal iddialarına ilişkin yaklaşımı ve bu yaklaşımın sonuçları -yeri geldiğinde AİHM (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi) kararları ile mukayese edilerek- ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tıbbi uygulama, hatalı tıbbi uygulama, hak ihlali, bireysel başvuru, Anayasa Mahkemesi, AİHM.